

Concil. Trid. interpret. in *Mutinen. ordinationis* 14 Maii 1689. In hac causa enim, tametsi definitum fuerit abbatem Casinensem haud potuisse primam tonsuram conferre oblato; idem tamen dicendum est de novitio, quippe qui non secus ac oblatus, subditus regularis dici nequit.

(109. Utrum autem collatio primæ tonsuræ, et ordinum minorum facta novitio sit tantum illicita, an etiam invalida, vide apud Gruber., *De privileg.*, disput. 7, sect. 2, num. 18 et seq.

(110. De ordinarii licentia ex concil. Trid., sess. xxy, cap. 16, *De regular.*, in renuntiationibus novitiorum intra duos menses ante professionem requisita, de qua agit Auctor a n. 30 ad plur. sequent. quæri solet, et quidem maxima animorum contentione, utrum requisita ea sit pro extrinseca solemnitate, an pro forma. In varias doctores abierunt opiniones. (111. At Rota tenet eam pro forma requisitam esse, ut novissime in *Romana, seu Januen. successionis* 9 Decembris 1746, § 1, cor. clar. mem. Millin., et 26 Jun. 1747, § 8, cor. reverend. Cortada.

(112. Valde autem utilis est hæc observatio; eo enim ipso quod hæc licentia non pro solemnitate extrinseca sed pro forma

NUMMUS.

Vid. verb. EMPTIO, art. 1, n. 7 et 8.

NUNTIUS.

(1. Nuntii Sedis Apostolicæ offendi prohibentur sub pœna excommunicationis in bulla *Cænæ*. Benedict. XIV, t. I, constitut. 14, incip. *Pastoralis*, § 11. (2. Nuntii Apostolicæ Sedis admittitur facultas dispensandi quoad clausuram. Idem, constit. 39, incip. *Regularis disciplina*, § 4, et constitut. 4, incip. *Salutare*, § 3. (3. Nuntio Poloniæ admittitur facultas dispensandi quoad formalitates præscriptas in celebratione matrimonii. Idem, constitut. 85, incip. *Nimiam*, § 16. (4. Arbitrio nuntii Apostolici Venetiis existentis permittitur neophytis ad fidem conversis Venetiis in loco pio catechumenorum matrimonium contrahere cum fideli absque interpellatione prioris conjugis in infidelitate relicti. Idem, constitutione 117 incip. *In suprema*. (5. Nuntii Apostolici in Computisteria camerari rationes exhibere tenentur de pecuniis cameræ a se administratis. Idem, tom. VII, constitut. incip. *Apostolicæ Sedis*, num. 26. (6. Nuntii Sedis Apostolicæ injungitur, ut super episcoporum residentia invigilent. Idem, constitut. 18, incip. *Ad universæ*.

Alia ad rem vid. verb. LEGATUS.

* Nuntiorum Apostolicorum, qui stabilem apud aliquem principem, aut in aliqua urbe sedem habeant, origo vetustissima est, et ab apocrisariis, qui saltem a S. Leonis M. temporibus ad Constantini Pogonati imperium in Constantinopolitana urbe apud Orientis imperatores, et in ipsa imperatorum aula residebant, repetenda. Duo autem

est requisita, sequitur hinc, quod si ea haud interveniat in ipso actu renuntiationis, præsumi haud possit, ex observantia licet triginta annorum. Ex hac enim observantia præsumi potest solemnitas extrinseca actus, non item forma ejusdem actus, ut confutatis omnibus contrariis, respondit idem sacrum tribunal Rotæ, in *d. Romana, seu Januen. successionis* 9 Decembris 1746, § 7 et seq., coram clar. mem. Millin., et 26 Junii 1747, § 8, et plur. seq., cor. reverendiss. Cortada.

(113. Quid, si ipsa licentia enunciata in instrumento renuntiationis, minime tamen reperitur? Hoc in casu posse eam præsumi ex observantia triginta annorum placuit eidem supremo auditorio Rotæ in dict. *Decisionibus* mox citatis. (114. At si ipsa nec enunciata in instrumento renuntiationis sit, præsumi haud potest ex dicta observantia triginta annorum.

(115. Nec illud est hic reticendum, quod ex eo, quod hæc licentia requisita est pro forma actus, nec juramento renuntiare ei valet novitius. Rota in dict. *Romana, seu Januen. successionis* 9 Decembris 1746, § 8, coram clar. mem. Millin., et 26 Junii 1747, § 8, coram reverendiss. Cortada.

sunt hujusmodi nuntiorum genera. Alii enim *primi ordinis* sunt, qui scilicet non ante suo munere defunguntur, quam cardinales renuntiant; alii *secundi ordinis*, quibus non statim a suæ legationis exitu, sacræ purpuræ honor deferri consuevit. Sunt illi nuntii, qui Vindobonæ apud imperatorem commorantur, et apud reges Galliarum, Hispaniæ ac Lusitaniæ; hi vero nuntii Poloniæ, Venetiarum, Lucernæ apud Elvetos, Monachii in Bavaria, Neapolis, Florentinæ, et qui seu ad tractum Rheni mittuntur, et coloniæ Agrippinæ resident, seu missionibus Hollandiæ et Angliæ præsent, et Bruxellis consistunt. Omnibus hisce nuntiis antiquitate præstat Viennensis; licet enim Neapoli jam xiv sæculo fuerint hujusmodi nuntii, ita tamen eorum series interrupta fuit, ut si illorum instaurationem attendimus, Viennensibus, qui sub ipsa xvi sæculi initia statuti sunt, posteriores haberi debeant. Coloniensis, seu ad tractum Rheni primum constitutus a Gregorio XIII fuit, qui illuc Magni Caroli Borromæi familiarem Franciscum Bononium episcopum Verecellensem Coloniæ misit, ut Gerardo Truchsessio archiepiscopo Coloniensi, qui cum sanctimoniali Agnele Mansfeldia sacrilegum connubium inierat exauctorato, domicilium ibi figeret, suaque præsentia et auctoritate aut mala præcaveret, aut certe nulla interposita mora repararet. Clemens deinde VIII avulsis a Coloniensis nuntii jurisdictione Hollandis, aliisque qui in Belgii missioni-

bus degunt catholicis, novum nuntium Bruxellis residere jussit, qui et Anglorum missionibus præesset. Novissimus inter nuntios Monacensis est, quem Pius VI P. M, urgente religionis catholicæ studiosissimo Bavariæ duce atque electore, instituit, non tamen sine exemplo, ut non tam creasse, quam intermissam legationem illam revocasse, et confirmasse videatur.

Ad nuntiorum jurisdictionem quod attinet, ea ex illos mittentis auctoritate, et potestate accersenda est. Vere enim quotquot Romani Pontifices nuntios legant, illud Gregorii M., lib. 1, ep. 1 *ad episcopos Siciliae* usurpare possunt: « valde necessarium per-

NUNDINÆ

1. Nundinæ sunt de rebus majoribus semel in anno, vel saltem raro in eodem loco, negotiatoribus de longinquo convenientibus. Benedict. XIV, tom I, constit. 44, incip. *Ab eo tempore*, § 16. (2. Nundinæ ecclesiasticis legibus sæpe interdiciæ fuerunt diebus festis. Idem, *ib.*, § 18. (3. Sed ob generalem consuetudinem, et necessitatem hominum tolerandæ sunt. Idem, *ib.*, § 25. (4. Prohibentur tamen agitari commercia certis per diem festum horis, quibus di-

speximus, ut sicut prædecessorum nostrorum fuit judicium, ita uni eidemque personæ omnia committamus, ut ubi nos præsentibus esse non possumus, nostra per eum, cui præcipimus, repræsentetur auctoritas. » Sed cum a paucis annis hac de re in Germania contentio aliqua exorta sit, ac tenebricosi quidam scriptores impudentissimis libellis Nuntiorum jurisdictionem oppugnare ausi sint, brevi liber prodibit ab ipsis Germanis expetitus (cujus etiam specimen quoddam germanice nuper exiit) ad tantam comprimendam temeritatem atque audaciam. * Transumpta jam h. libri editi sub v. Vic. APOST. inseremus. *

NUPTIÆ.

SUMMARIUM.

1. Nuptiæ unde dicte? — 2. Femine dum maritantur, cur velentur? — 3. In nuptiis quare a sponso datur annulus sponsæ, et inseratur in quarto digito? — 4. Veritas nuptiarum non consistit in sola commistione maris et femine, sed principaliter in tori conjugalis fide, et cura ordinata filios procreandi. — 5. Qui non filios procreandi, sed explenda libidinis causa sibi invicem copulantur, non tam conjuges quam fornicarii videntur. — 6. Nuptiæ terram replent, virginitas paradysum. — 7. Nuptiæ secundæ permittuntur ut licitæ. — 8. In nuptiis non debent Christiani saltare, et alia similia facere. — 9. Nuptiarum solemnitas quibus temporibus fuerit prohibita jure veteri. — 10. Et quibus temporibus sit prohibita jure novo concilii Tridentini. — 11. Tempus Adventus in hac prohibitione incipit a primis vespers sabbati præcedentis, in feria autem quarta Cinerum a media nocte illius ferie. — 12. Terminat autem tempus dietæ prohibitionis in die

(1. Nuptiæ dicuntur ab obnubendo, quia femine in nuptiis caput suum obnubere solebant; textu expresso in cap. *Nec illud* 8, caus. 30, qu. 2, ibi: « Inde enim et nuptiæ dicte, quod pudoris gratia se puellæ obnubent. » Sic etiam fecit Rebecca videns Isaac sponsum venire in occursum sibi: *Gen.* xxiv, 64, 65, ibi: *Rebecca quoque, conspecto Isaac, descendit de camelo. Et ait ad puerum: Quis est ille homo, qui venit per agrum in occursum nobis? Dixitque ei: Ipse est dominus meus. At, illa tollens cito pallium, operuit se.*

(2. Femine, dum maritantur, ideo velantur, ut cognoscant se semper maritis suis subditas esse, et humiles, textu expresso in cap. *Femine* 7, caus. 30, qu. 5, ibi: « Femine, dum maritantur, ideo velantur

vina officia celebrantur. Idem, *ib.*, § 30, et constit. 105, incip. *Paternæ charitatis*, § 2, et prorogatis diebus nundinarum et indulgentiarum ad eas celebrandas concessorum. (5. Idem, *ibid.* (6. Nundinæ in civitate Senogalliensi celebrari jubentur per septemdecim postremos dies mensis Julii, cum privativa, exemptionibus et privilegiis. Idem, cit. constit. 105, incip. *Paternæ*. Vide tom. III, verb. FESTA, num. 120, 121.

Epiphaniæ, et in die octavæ Paschatis inclusive. — 13. Nuptiarum solemnitas pro certis anni temporibus potuit, et potest licite prohiberi ab Ecclesia, et contrarium asserens est anathema. — 14. Omnia ea, quæ concernunt nuptiarum benedictionem, remissive. — 15. Traductio uxoris ad domum viri privata, et sine solemnitate, et consummatio matrimonii, seu carnalis copula, an sit prohibita in supradictis anni temporibus? — 16. Denuntiationes matrimonii fieri possunt temporibus prohibitis nuptias celebrare. — 17. Per nuptias prohibitas proprie intelligitur ipsamet solemnitas, seu pompa exterior, quæ in contractu matrimoniali adhiberi solet. — 18. Advertenda sunt hic aliqua notabilia ad n. 19. — 20. Mater transiens ad secundas nuptias privatur tutela filiorum prioris matrimonii. — 21. Item perdit etiam curatelam eorum. — 22. Dicta tamen pœna non afficit patrem transeuntem ad secundas nuptias. — 23. Alia ad rem, ad n. 28. — 29. Subnectuntur *Addit. ex aliena manu* ad n. 58.

ut noverint se semper maritis suis subditas esse et humiles. » * Olim erat purpurei coloris, quod propterea *flammeum nuptiale* vocat S. Ambrosius *De virgin.*, cap. 15, ad denotandum fortasse pudorem, quem in conjugio servari oportet. *

(3. In nuptiis annulus a sponso sponsæ datur, vel propter mutua fidei signum, vel propter id magis, ut eodem pignore eorum corda jungantur, et ideo quarto digito inseritur, textu expresso in d. cap. *Femine* 7, caus. 30, qu. 2, in fine, ibi: « In primis negotiis annulus a sponso sponsæ datur, fit hoc nimirum, vel propter mutua fidei signum, vel propter id magis, ut eodem pignore eorum corda jungantur. Unde et quarto digito annulus idem inseritur, quod in eo vena quædam, ut fertur, sanguinis ad cor usque